

ᠳᠤᠨᠳᠦᠭᠣᠪᠢ ᠠᠶᠢᠮᠠᠭ ᠳᠠᠬᠤ
ᠲᠦᠷᠢᠶᠢᠨ ᠠᠭᠤᠳᠢᠲᠤ ᠭᠠᠰᠠᠷ

ᠳᠤᠨᠳᠦᠭᠣᠪᠢ ᠠᠶᠢᠮᠠᠭ ᠳᠠᠬᠤ
ᠲᠦᠷᠢᠶᠢᠨ ᠠᠭᠤᠳᠢᠲᠤ ᠭᠠᠰᠠᠷ

ᠡᠬᠨᠢЙ ᠬᠠᠭᠠᠰ ᠵᠢᠯᠢЙᠨ
ᠤЙᠯ ᠠᠵᠢᠯᠯᠠᠭᠠᠨᠢ
ᠲᠠЙᠯᠠᠨ

2023

АГУУЛГА

	ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР	3
	ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН	4-6
Бүлэг 1	УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ	7-10
Бүлэг 2	САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ	11-14
Бүлэг 3	ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН АУДИТ	15-19
Бүлэг 4	НИЙЦЛИЙН АУДИТ	20-22
Бүлэг 5	БУСАД АУДИТ, АРГА ХЭМЖЭЭ, ҮҮРЭГ ДААЛГАВРЫН ХЭРЭГЖИЛТ	23- 24
Бүлэг 6	ДОТООД АЖИЛ	25-32
Бүлэг 7	САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАГНАЛ, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	33-35
Бүлэг 8	ДҮГНЭЛТ, САНАЛ	36
Хавсралт	1. Байгууллагын 2022 оны аудитын дүгнэлт	37-38

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

АШ	Албан шаардлага
ГА	Гүйцэтгэлийн аудит
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
НА	Нийцлийн аудит
ОНХО	Орон нутгийн хөрөнгө оруулалт
ОНӨААТҮГ	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар
СТА	Санхүүгийн тайлангийн аудит
ТЕЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
ТАХ	Төсөл, арга хэмжээ
УТХО	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт
УСНББОУС	Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт
ҮАГ	Үндэсний аудитын газар
ХАА	Худалдан авах ажиллагаа
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв
ЭЭС	Эмийн эргэлтийн сан

ДУНДГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН 2023 ОНЫ ЭХНИЙ ХАГАС ЖИЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

Дэвшүүлсэн зорилтын хэрэгжилт

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2023 оны 01 дүгээр сарын 16-ны өдрийн А/05 дугаар тушаалаар Төрийн аудитын байгууллагын 2023 оны зорилтыг "Аудитын шийдвэрийн хэрэгжилт, түүний үр нөлөө, ил тод, хариуцлагатай байдлыг сайжруулах" жил болгон зарласан.

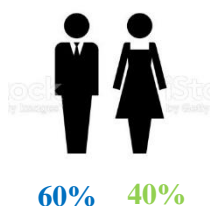
Зорилтыг хэрэгжүүлэх дэд төлөвлөгөөг дарга, тэргүүлэх аудиторын А/08 дугаар тушаалаар баталж, хэрэгжилтийг тооцон ажиллаж байна.

Төлөвлөгөөний дагуу аудитын шийдвэрийн хэрэгжилт, үр нөлөөг тооцоход тулгарч буй хүндрэлтэй асуудлыг тодорхойлох хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, хэлэлцүүлгийн үр дүнд тодорхойлсон хүндрэлтэй асуудал, түүнийг шийдвэрлэх саналыг ажлын хэсэгт хүргүүлж, "Аудитын шийдвэрийн хэрэгжилт, тулгамдаж буй асуудал" сэдэвт хэлэлцүүлэгт цахимаар оролцлоо.

"Хүнсний аюулгүй байдлыг хянах өнөөгийн тогтолцоо, төсвөөс зарцуулсан хөрөнгийн үр дүн" /2021/, "Төрөөс эмийн талаар баримтлах бодлогын хэрэгжилт, үр нөлөө" /2021/, "Усны чанар, аюулгүй байдал, хүрэлцээ, хангамжийн талаар баримталж буй бодлого, түүний хэрэгжилт, үр дүн" /2022/, "Цөлжилт, газрын доройтлын эсрэг хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, түүний хэрэгжилт, үр дүн" /2022/, "Төрөөс хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих, ажлын байрыг нэмэгдүүлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлсэн бодлогын хэрэгжилт, үр дүн" /2022/-д хийсэн гүйцэтгэлийн аудитын тайлагналын дараах үе шатны ажлыг хэрэгжүүлж, уулзалт хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, олон нийтэд тайлагнах ажлыг төлөвлөсөн нь 2023 онд дэвшүүлсэн зорилтыг хэрэгжүүлэх онцлог ажлын нэг юм.

Удирдлага зохион байгуулалт

Төрийн аудитын газрын 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилт 26, нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилт 12, үйл ажиллагааны чанар, хүртээмжийг сайжруулах зорилт 10, нийт 48 зорилт, арга хэмжээг тусган, МУЕА-аар баталгаажуулан, хэрэгжилтийг улирал бүр тайлагнаж байна.

Төрийн аудитын газар нь бүтэц зохион байгуулалтын хувьд аудитын 3 нэгж, дэмжих үйлчилгээний нэгжийн хүрээнд нийт 12 ажилтантай үйл ажиллагаа явуулж байна. Нийт ажилтны 60 хувь нь эрэгтэй, 40 хувь нь эмэгтэй, дундаж нас 42, ажилтны 60 хувь нь төрийн аудитын байгууллага 10-аас жил ажилласан байна.

Ажилтнууд байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд үндэслэн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг боловсруулан, улирал бүр үйл ажиллагааны үр дүнгээ тайлагнаж байна. Харин нярав-жолоочтой хөдөлмөрийн гэрээ байгуулан, нягтлан бодогч, дотоод ажил, архив, бичиг хэрэг, мэдээллийн технологийн ажлуудыг аудиторруудад хавсруулан гүйцэтгүүлэхээр зохион байгуулан ажиллаж байна.

1

УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠠᠭᠤ ᠵᠣᠬᠢᠨ
ᠪᠠᠶᠭᠤᠯᠠᠯᠲᠤ

1. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

1.1 Төрийн аудитын байгууллагын стратеги, 2023 онд дэвшүүлсэн зорилт

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/76-1 дугаар тушаалаар Төрийн аудитын байгууллагын 2019-2024 онд хэрэгжүүлэх “Төрийн аудитын байгууллагын үйл ажиллагааг хараат бусаар явуулах эрхзүйн болоод аргазүй технологийн таатай орчныг бүрдүүлнэ.” гэсэн стратеги зорилгын хүрээнд 6 зорилт дэвшүүлсэн бодлогын баримт бичгийг баталсан.

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2023 оны 01 дүгээр сарын 16-ны өдрийн А/05 дугаар тушаалаар Төрийн аудитын байгууллагын 2023 оны зорилтыг "Аудитын шийдвэрийн хэрэгжилт, түүний үр нөлөө, ил тод, хариуцлагатай байдлыг сайжруулах" жил болгон зарласан.

Зорилтыг хэрэгжүүлэх дэд төлөвлөгөөг дарга, тэргүүлэх аудиторын А/08 дугаар тушаалаар баталж, хэрэгжилтийг тооцон ажиллаж байна.

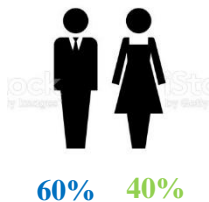
Эхний хагас жилд "Төрөөс эмийн талаар баримтлах бодлогын хэрэгжилт, үр нөлөө" сэдвээр 2021 онд хийсэн гүйцэтгэлийн аудитын тайлагналын дараах үе шатны ажлыг хэрэгжүүлж, уулзалт хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, үр дүнг нэгтгэн тайлагналаа. Аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлсэн гэж шалгагдагч байгууллагаас хариу албан бичиг ирүүлсэн боловч зөвлөмжийн хэрэгжилтийг газар дээр нь шалгахад 45 хувьтай хэрэгжсэн байна. Шалгагдагч байгууллагаас зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй шалтгааныг тодруулж, хэрэгжүүлэх боломжтой зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй асуудалд зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлэхээр шийдвэрлэлээ. Цаашид жил бүр өмнөх онд гүйцэтгэсэн аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтийг давтан хянах нь аудитын үр дүнг илүү бодитой тооцох боломжтой болохоор байна.

1.2 Бүтэц, зохион байгуулалт

Төрийн аудитын газрын 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилт 26, нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилт 12, үйл ажиллагааны чанар, хүртээмжийг сайжруулах зорилт 10, нийт 48 зорилт, арга хэмжээг тусган, МУЕА-аар баталгаажуулан, хэрэгжилтийг улирал бүр тайлагнаж байна.

Дундговь аймаг дахь Төрийн аудитын газар нь 12 орон тоогоор үйл ажиллагаа явуулахаар батлагдсан. Дарга, тэргүүлэх аудитор аудит хариуцсан нэгж болон дэмжих үйлчилгээний нэгжийг хариуцан, аудитын менежер аудитын 3 нэгжийн үйл ажиллагааг хянан удирдахаар зохион байгуулсан. Аудитын 1-р нэгжид 4, Аудитын 2-р нэгжид 3, Аудитын 3-р нэгжид 2 хүний бүрэлдэхүүнтэй, дэмжих үйлчилгээний нэгжид нягтлан бодогч, нярав жолооч ажиллаж, нийт 12 ажилтантай үйл ажиллагаа явуулж байна.

Төрийн аудитын газар нь бүтэц зохион байгуулалтын хувьд аудитын 3 нэгж, дэмжих үйлчилгээний нэгжийн хүрээнд нийт 12 ажилтантай үйл ажиллагаа явуулж байна. Нийт ажилтны 60 хувь нь эрэгтэй, 40 хувь нь эмэгтэй, дундаж нас 42, ажилтны 60 хувь нь төрийн аудитын байгууллага 10-аас жил ажилласан байна.

Ажилтнууд байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд үндэслэн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг боловсруулан, улирал бүр үйл ажиллагааны үр дүнгээ тайлагнаж байна. Харин нярав-жолоочтой хөдөлмөрийн гэрээ байгуулан, нягтлан бодогч, дотоод ажил, архив, бичиг хэрэг, мэдээллийн технологийн ажлуудыг аудиторуудад хавсруулан гүйцэтгүүлэхээр зохион байгуулан ажиллаж байна.

Ажилтнууд байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд үндэслэн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг боловсруулан, улирал бүр үйл ажиллагааны үр дүнгээ тайлагнаж байна. Харин нярав-жолоочтой хөдөлмөрийн гэрээ байгуулан, нягтлан бодогч, дотоод ажил, архив, бичиг хэрэг, мэдээллийн технологийн ажлуудыг аудиторуудад хавсруулан гүйцэтгүүлэхээр зохион байгуулан ажиллаж байна.

Төрийн аудитын газрын ажилтнуудын 10 нь нягтлан бодогч, эдийн засагч мэргэжилтэй, бүгд Монгол Улсын мэргэшсэн нягтлан бодогч зэрэгтэй.

1.3 Аудитын статистик үзүүлэлт

Төрийн аудитын газар 2023 онд **210** төсөв захирагчийн санхүүгийн тайланд санхүүгийн тайлангийн аудит, нэгдсэн удирдамжаар гүйцэтгэлийн аудит **4**,

хуулийн дагуу гүйцэтгэх гүйцэтгэлийн аудит **1**, өөрийн санаачилгаар гүйцэтгэлийн **1** аудит, нөхөн сонгуультай холбоотой нийцлийн **3** аудит хийхээр төлөвлөсөн.

Санхүүгийн тайлангийн аудитад **210** байгууллага хамрагдаж, бүх шатны төсөв захирагч нарын 2022 оны санхүүгийн тайлангаа холбогдох хууль тогтоомж, стандарт, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн актын шаардлагад нийцүүлэн үнэн зөв, шударгаар тайлагнасан эсэхэд аудит хийж баталгаажууллаа.

2023 оны эхний хагас жилд нэгдсэн удирдамжаар гүйцэтгэх “Улс, орон нутгийн төсвийн 2021 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилт, үр дүн, үр ашиг”,

“Төрөөс хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих, ажлын байрыг нэмэгдүүлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлсэн бодлогын хэрэгжилт, үр дүн”, “Орон нутгийн хөгжлийн сангийн бүрдүүлэлт, зарцуулалт, үр нөлөө, үр дүн”, “Орон нутгийн өмчит, өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааны үр ашиг” сэдэвт 4 гүйцэтгэлийн аудит, хуулийн дагуу гүйцэтгэх “Дэлгэрцогт, Сайхан-Овоо, Гурвансайхан сумдын нөхөн сонгууль зохион байгуулах зардлын гүйцэтгэлд аудит хийх” 1 нийцлийн аудитыг дуусгахаар гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгасныг бүрэн хэрэгжүүлээд байна.

Гүйцэтгэл, нийцэл, санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт **8,374.6** сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 22 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Тайлант хугацаанд хохирлыг нөхөн төлүүлэх **211.7** сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, зөрчлийг арилгах **3,140.5** сая төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлэн, **1,160.2** сая

төгрөгийн 147 заалт бүхий зөвлөмжийг шалгагдагч байгууллагад хүргүүлжээ. Аудитын явцад **3,862.2** сая төгрөгийн алдааг залруулсан байна.

Төлбөрийн актын 2023 оны нийт үлдэгдэл 437.5 сая төгрөг, үүнээс хугацаа болоогүй 121.0 сая төгрөг, хугацаа хэтэрсэн үлдэгдэл 316.5 сая төгрөг байна.

Албан шаардлагын үлдэгдэл 787.7 сая төгрөг, үүнээс хугацаа болоогүй 447.9 сая төгрөг, хугацаа хэтэрсэн 339.6 сая төгрөг байна.

2023 оны зөвлөмжийн эхний үлдэгдэл 29, тайлант онд 147 заалт бүхий 1,160.2 сая төгрөгийн зөвлөмжийг харилцагч байгууллагад хүргүүлснээс 76 заалт зөвлөмжийн хэрэгжилт ирүүлэх хугацаа болоогүй, 12 заалт зөвлөмжийн хэрэгжилт ирүүлэх хугацаа хэтэрсэн, 88 заалт зөвлөмж хэрэгжсэн байна.

Тайлант хугацаанд аудитын үр дүнгээс 1,416.6 сая төгрөгийн үр өгөөжийг харилцагч байгууллагаар хүлээн зөвшөөрүүлсэн бөгөөд нэг төгрөгт ногдох үр өгөөж **6.4** төгрөг байна.

2 САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

ᠰᠠᠨᠬᠡᠭᠦᠢᠨ
ᠲᠠᠢᠯᠠᠩᠭᠢᠨ
ᠠᠭᠤᠳᠢᠲ

2. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТЫН ҮР ДҮН

2.1 “Төсөв захирагч нарын 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн аудит”

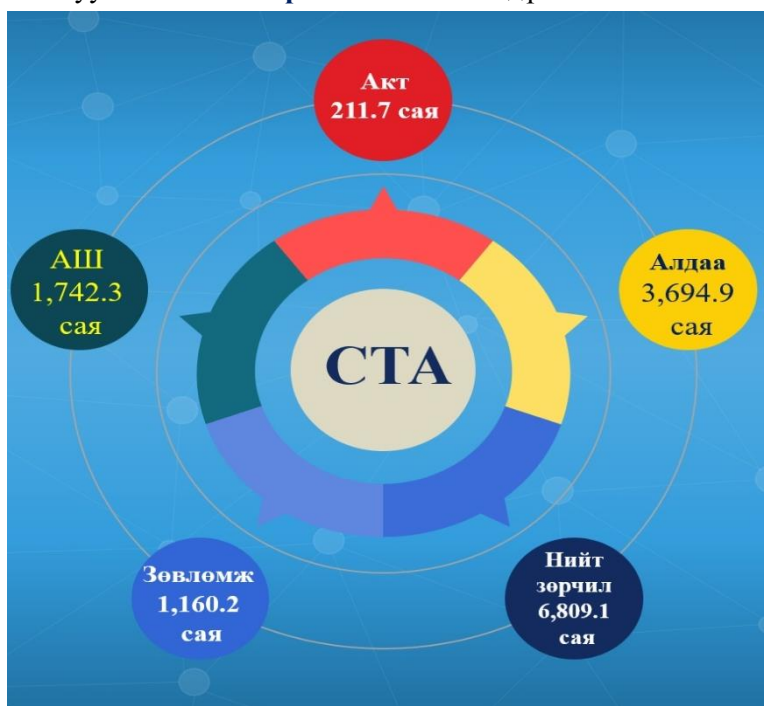
Төрийн аудитын газар нь Төрийн аудитын тухай хууль, Төсвийн тухай хуулиар тодорхойлсон чиг үүргийнхээ дагуу улс, орон нутгийн төсвийн байгууллага, орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд, төсөл хөтөлбөрийн нийт 210 санхүүгийн тайланд аудит хийхээр төлөвлөснийг бүрэн хэрэгжүүлэн ажиллалаа.

Санхүүгийн тайлангийн аудитад нийт 210 байгууллага хамрагдаж 144 байгууллагын санхүүгийн тайланд санал дүгнэлт өгч, 66 байгууллагын санхүүгийн тайланг хэсэгчилсэн үе шатны ажлыг

132 байгууллага “Өөрчлөлтгүй”, 12

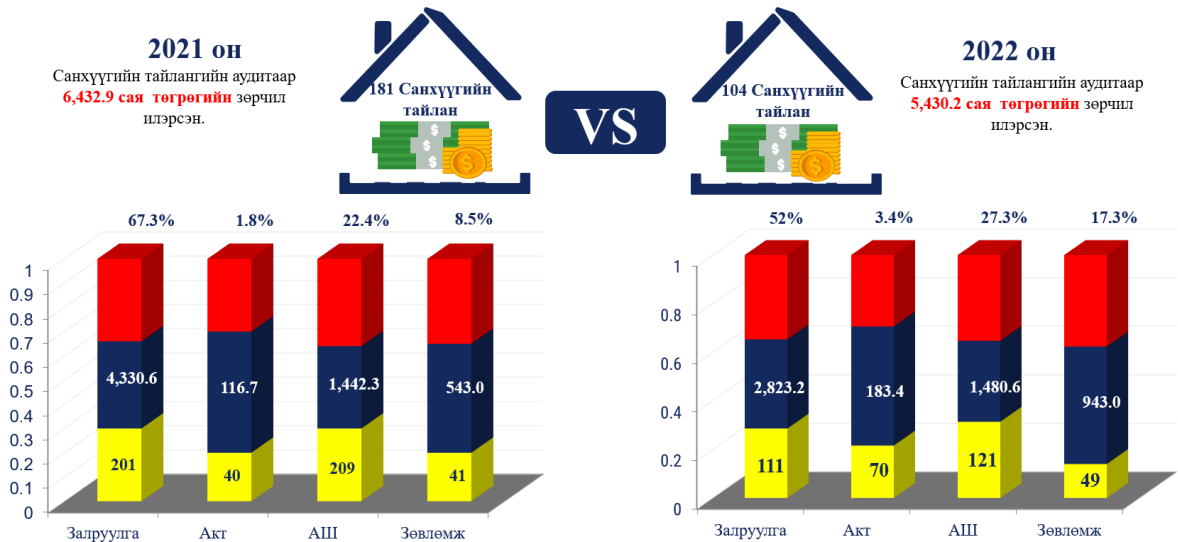
гүйцэтгэлээ. Санал дүгнэлт өгсөн 144 байгууллагаас 144 байгууллага “Хязгаарлалттай” санал дүгнэлт авсан байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 6,809.1 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлснээс аудитын явцад залруулж болох 3,694.9 сая төгрөгийн алдааг санхүүгийн тайланд залруулж, 1,742.3 сая төгрөгийн зөрчлийг арилгуулахаар хугацаатай албан шаардлага хүргүүлж, хохирлыг нөхөн төлүүлэхээр 211.7 сая төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоон, санхүүгийн үйл ажиллагааг сайжруулахаар 1,160.2 сая төгрөгийн зөвлөмжийг хүргүүлжээ.

Тайлант онд аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчил өмнөх оны мөн үеэс 3,575.3 сая төгрөг буюу 34.4 хувиар буурсан нь албан шаардлага болон залруулсан алдааны бууралттай холбоотой байна.

Төсвийн шинэчлэлтэй холбоотойгоор аудитын хамрагдсан төсөвт байгууллагын тоо 77 оор буурсан боловч залруулагдаагүй буюу материаллаг зөрчил нь 504.8 сая төгрөгөөр буюу 24.0 хувиар өссөн байна. Тайланд онд илэрсэн зөрчлийг агуулгаар авч үзэхэд нийт зөрчлийн дийлэнх буюу 23.9 хувийг бараа материалын данс, 17.5 хувийг нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлттэй, 14.2 хувийг мөнгөн хөрөнгийн данстай, 12.7 хувийг хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил эзэлж байна.

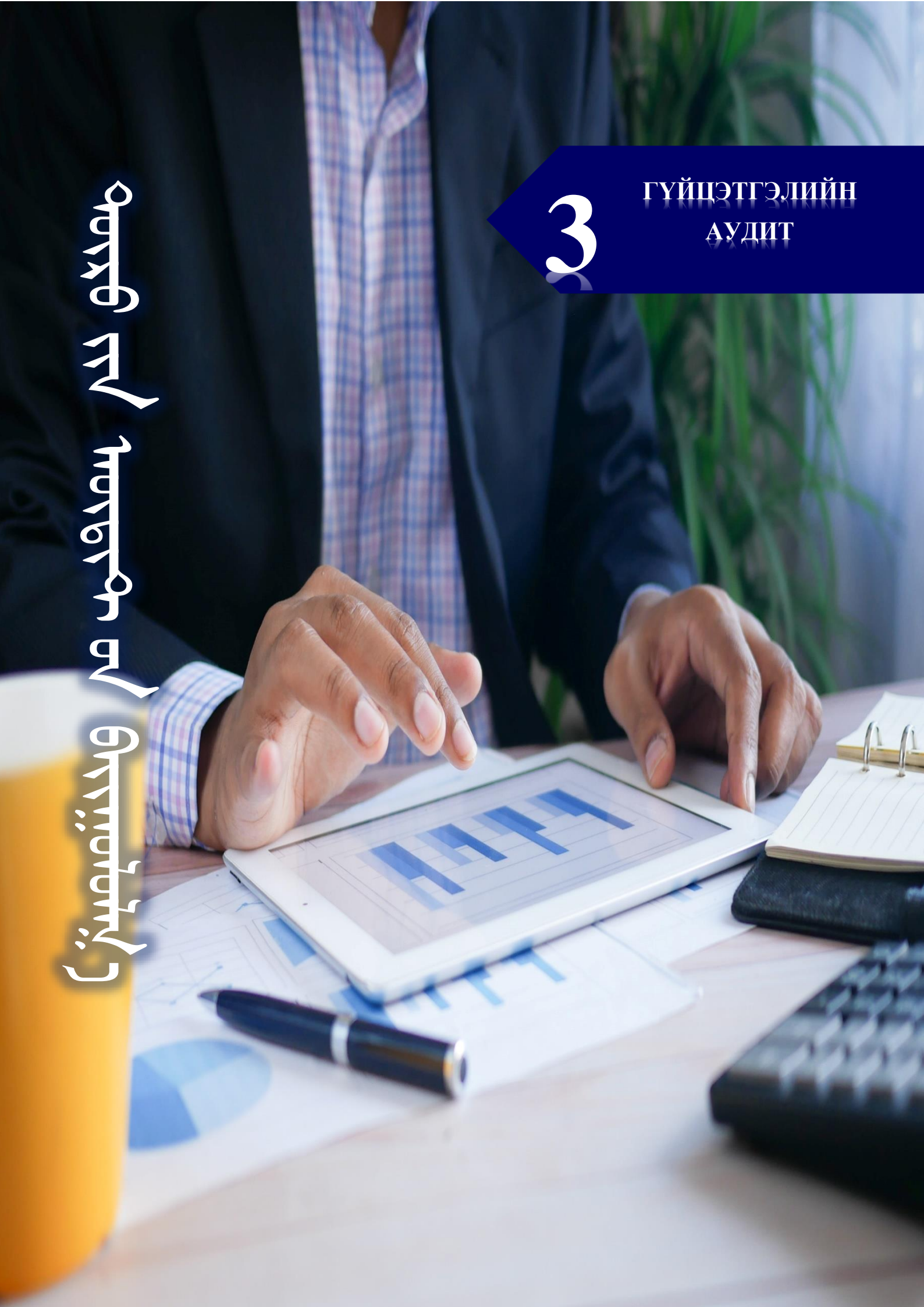
Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар эрх бүхий албан тушаалтны буруутай шийдвэрийн улмаас төрд учирсан хохиролтой холбоотой 1, албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулах 1, нийт 2 албан шаардлага, хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой 3 зөвлөмжийг хүргүүлээ.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар 1,067.0 сая төгрөгийн үр өгөөжийг тооцож, хүлээн зөвшөөрүүлээ.

ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН
АУДИТ

3

ᠮᠠᠮᠤᠯᠠᠭ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠯᠤᠰ

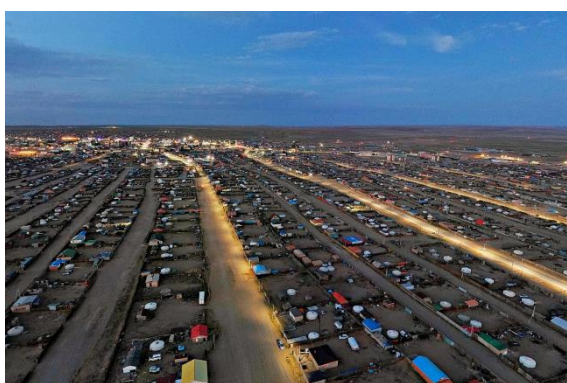

3. ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН АУДИТЫН ҮР ДҮН

2023 оны эхний хагас жилд Үндэсний аудитын газрын нэгдсэн удирдамжаар 2 аудит, хуулийн дагуу 1 гүйцэтгэлийн аудит гүйцэтгэхээр төлөвлөснийг хугацаанд нь бүрэн гүйцэтгэж, аудитын тайланг шалгагдагч байгууллага болон Үндэсний аудитын газарт хүргүүллээ.

Нэгдсэн удирдамжаар гүйцэтгэсэн гүйцэтгэлийн аудитаар нийт **1,291.6** сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илрүүлж, зөрчлийг арилгуулах **1,291.6** сая төгрөгийн хугацаатай албан шаардлага хүргүүлж, үр ашгийг нэмэгдүүлэх 23 заалт бүхий зөвлөмжийг шалгагдагч байгууллагад хүргүүллээ.

3.1 “Улс, орон нутгийн төсвийн 2022 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилт, үр дүн”

Дундговь аймгийн хэмжээнд 2022 онд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 80,549.3 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 28 төсөл, арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр төсөв батлагдсан байна. Үүнээс 12,076.0 сая төгрөгийн 9 төсөл арга хэмжээ нь эрх шилжин ирсэн, 68,473,3 сая төгрөгийн 19 төсөл арга хэмжээ нь эрх шилжин ирээгүй байна. Эрх шилжин ирсэн төсөл арга хэмжээний хувьд 2022 онд 2,997.7 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон байна.

Нийт санхүүжилтийн 2.1 хувийг барилга, байгууламжийн 1, 4.9 хувийг тоног төхөөрөмжийн 2, 47.8 хувийг их засварын 15, 45.2 хувийг ТЭЗҮ боловсруулах 14 төсөл арга хэмжээнд тус тус зарцуулахаар байна.

Аймгийн ИТХ-ын 2021 оны 12 дугаар сарын 03-ны өдрийн 21 дүгээр тогтоолоор 21 төсөл арга хэмжээнд 1.5 тэрбум төгрөг, 2022 оны 05 дугаар сарын 26-ны өдрийн 27 дугаар тогтоолоор 2022 оны төсөвт өөрчлөлт оруулж орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар 1.9 тэрбум төгрөгийн 32 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр баталжээ.

Нийт санхүүжилтийн 2.1 хувийг барилга, байгууламжийн 1, 4.9 хувийг тоног төхөөрөмжийн 2, 47.8 хувийг их засварын 15, 45.2 хувийг ТЭЗҮ боловсруулах 14 төсөл арга хэмжээнд тус тус зарцуулахаар байна.

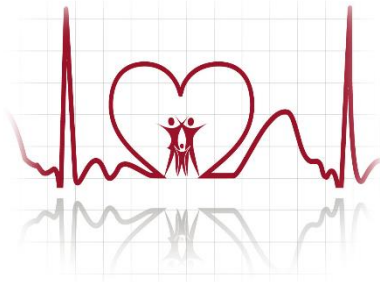
Аудитын явцад цуглуулсан нотлох зүйлс, аудитын дүнд үндэслэн “Улс орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэсэн зарим төсөл, арга хэмжээ үр дүн багатай байна.” гэсэн дүгнэлт өгсөн.

“Эрдэнэдалай сумын хатуу хучилттай 2км авто зам”, “Говь-Угтаал сумын Спорт залны барилга”-ын гүйцэтгэл удаашралтай, ашиглалтад орсон 199.9 сая төгрөгийн хөрөнгийг бүртгэл, тайланд тусгаагүй зэрэг асуудал илэрчээ.

Аудитаар нийт 446.0 сая төгрөгийн зөрчил илрүүлж, 446.0 сая төгрөгийн зөрчлийг арилгуулахаар 4 хугацаатай албан шаардлага, аймгийн Засаг даргад 5, Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын албанд 1, ОНӨГ-т 1, нийт 7 заалт бүхий зөвлөмж тус тус хүргүүллээ.

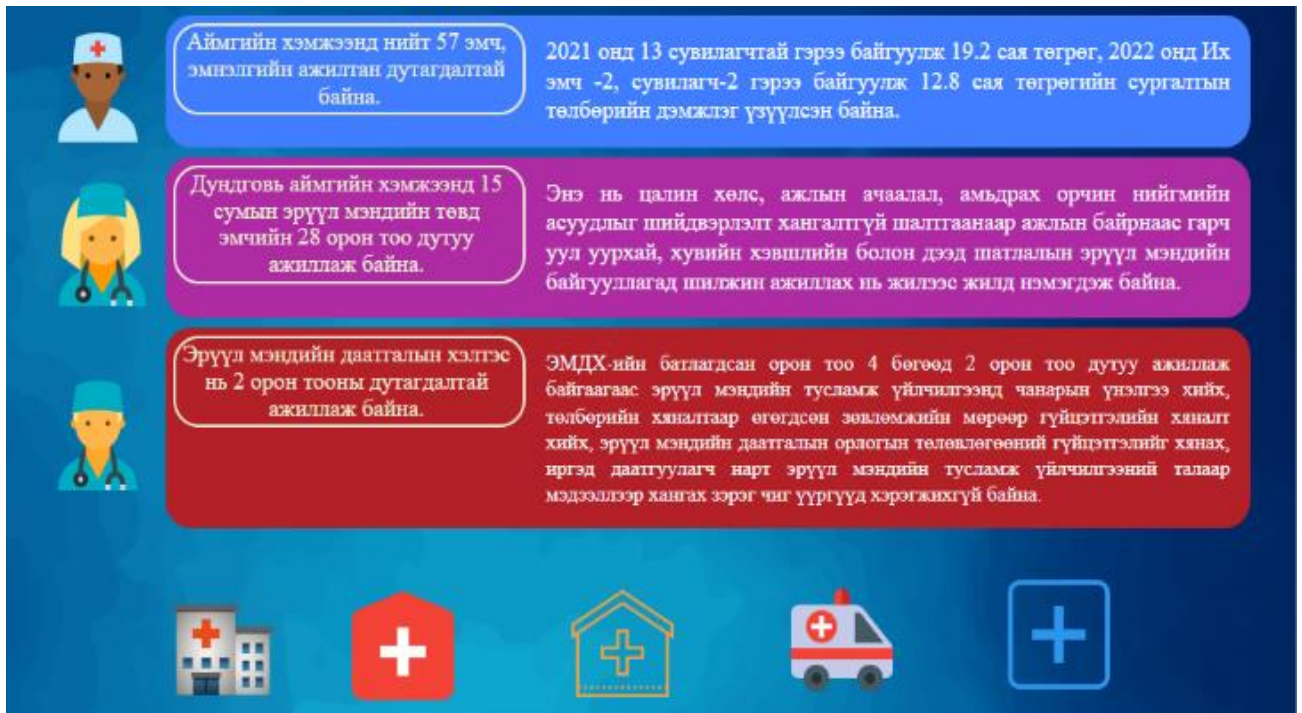

3.2 “Эрүүл мэндийн даатгал, үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн тогтолцоо, үр нөлөө”

Аудитын явцад цуглуулсан нотлох зүйлс, аудитын дүнд үндэслэн “Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний оношийн бүлэг, эрэмбэлэлт нь бодит байдалтай нийцүүлэн тогтоогоогүйгээс иргэдэд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ хязгаарлагдаж байна.” гэсэн ерөнхий дүгнэлт өгсөн.

Орон нутагт эрүүл мэндийн байгууллагууд даатгуулагчийн эрэлт,

хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн эрүүл мэндийн чанартай тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх боломжгүй байна.

Анхан шатны эрүүл мэндийн төвүүдэд үзүүлэх боломжтой тусламж үйлчилгээг лавлагаа шатлалын эрүүл мэндийн төвүүдэд үзүүлэхээр, лавлагаа шатлалаас авах тусламж, үйлчилгээг дараагийн шатлалын тусламж үйлчилгээг авахаар зохицуулж өгсөн нь нэг талаас дээрх байгууллагууд санхүүжилт бүрэн авч чаддаггүй, нөгөө талаас иргэд анхан шатны тусламж үйлчилгээг авч чадахгүй байгаа нь иргэдэд чирэгдэл учруулж байна.

Мөн яаралтай тусламжийн эрэмбийг хязгаарласан, оношийн хамааралтай бүлэгт холбогдолгүй, эмч боловсон хүчний дутагдал, хүн ам цөөтэй хөдөө орон нутаг, алслагдсан байдал зэргээс шалтгаалан Эрүүл мэндийн даатгалын үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн тогтолцоог хэрэгжүүлэхэд хүндрэлтэй нөхцөл байдлыг бий болгож байна.

Аудитаар нийт аймгийн Засаг даргад 4, Эрүүл мэндийн газарт 2, Нийгмийн даатгалын хэлтэст 1, Эрүүл мэндийн даатгалын хэлтэст 3 нийт 10 заалт бүхий зөвлөмж тус тус хүргүүлээ. Мөн ҮАГ-аар дамжуулан холбогдох яамдад стандарт, дүрэм журам аргачлал боловсруулах, өөрчлөлт оруулах 6 саналыг уламжилсан.

3.3 Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2022 оны төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2022 оны төсвийн гүйцэтгэлд хийх аудитыг Төсвийн тухай хуульд заасан хугацаанд гүйцэтгэж, аудитын тайланг Үндэсний аудитын газар, аймгийн Засаг даргад тус тус хүргүүлээ.

Татварын орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэлийн судалгааг жил бүрээр харьцуулан, мэдээллийн сан бүрдүүлж, дүн шинжилгээ хийсэн нь энэ аудитын онцлог байв.

Татварын болон татварын бус орлогын төлөвлөгөөг 114.4 хувьтай биелүүлсэн байна.

Орон нутгийн төсвийн орлогыг 40,864.9 сая төгрөгөөр төлөвлөж, 108.5 хувийн гүйцэтгэлтэй, 3,490.8 сая төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн ч Луус, Гурвансайхан, Сайхан-Овоо сумд орлогын төлөвлөгөөг 0.3-2.9 хувиар тасалжээ.

Татварын болон татварын бус орлого 9,533.0 сая төгрөгийг төвлөрүүлэхээс гүйцэтгэлээр 10,872.4 сая төгрөгийг төвлөрүүлж, орлогын төлөвлөгөөг 1,339.4 сая төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн боловч татварын орлогыг нэр төрлөөр авч үзэхэд дараах орлогууд тасарчээ.

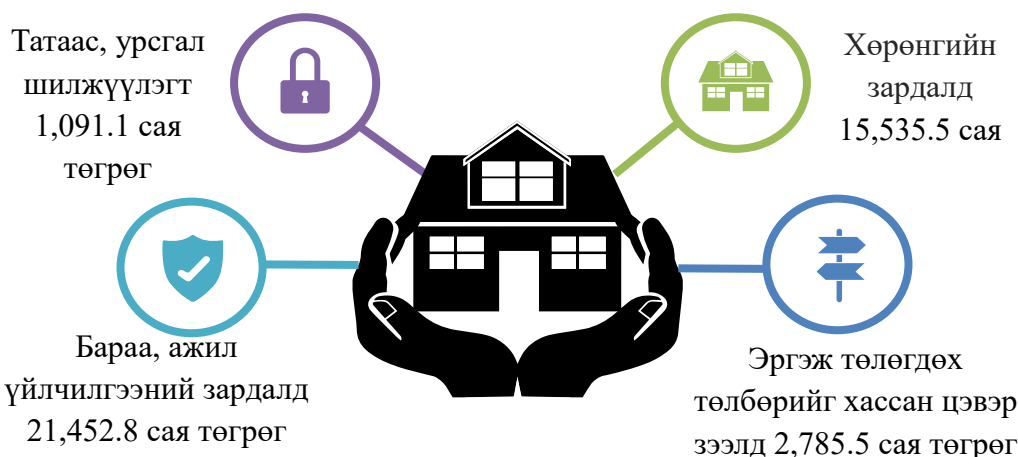
Татварын орлогыг нэр төрлөөр авч үзэхэд дараах орлогууд тасарчээ.

			
Үйл ажиллагааны орлого	Малын тоо толгойн албан татвар	Улсын тэмдэгтийн хураамж	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн татвар

Иймд тасарсан татварын орлогыг нэр төрлөөр нь биелүүлэхэд анхаарч, тасарсан шалтгааныг тодруулан дүн шинжилгээ хийх талаар аймгийн Татварын хэлтэст зөвлөмж хүргүүлсэн.

Орон нутгийн төсвийн зарлагыг бодитой төлөвлөөгүй, төсвийг хэмнэлтгүй зарцуулсан зөрчлүүд илэрчээ.

Тайлант онд төсвийн нийт зарлага 40,864.9 сая төгрөгийг дараах зардлуудад зарцуулахаар төлөвлөжээ. Үүнд:

Тайлант оны төлөвлөгөөг өмнөх оны гүйцэтгэлтэй харьцуулахад нийт 15,523.0 сая төгрөгөөр бууруулан баталсан байна. Энэ нь улсын төсвийн байгууллагуудын бүтцийн өөрчлөлтөөс шалтгаалсан байна.

Төсөв захирагчдын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар байгууллага бүрд хамааралтай 29-35 горим сорилыг хэрэгжүүлэн, илэрсэн зөрчлийг шалтгаан, нөхцөл байдалтай уялдуулан, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2022 оны А/89 дүгээр тушаалаар “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих бодлого, чиглэлийг хэрэгжүүлэх зааврын дагуу шийдлийг гаргаж ажилласан. Аудитаар нийт 288.7 сая төгрөгийн 41 алдаа, зөрчил илэрсэн байна.

Нэмэлт төсвийг эрх нээлгэн зарцуулснаас 70 хувийг бараа, ажил үйлчилгээний зардалд зарцуулжээ.

Нэгтгэсэн тайлангийн нэмэлт санхүүжилтийн зардалд 3,525.2 сая төгрөгийг тайлагнаснаас бараа, ажил үйлчилгээний зардалд 2,468.9 сая төгрөг, татаас, урсгал шилжүүлэгт 296.6 сая төгрөг, хөрөнгийн зардалд 759.7 сая төгрөгийг тус тус зарцуулсан байна.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн хандив, тусламжийн орлого өмнөх оноос 3.9 дахин өссөн нь тус онд аймаг байгуулагдсаны түүх 80 жилийн ой тохиож, ойг тэмдэглэн өнгөрүүлэхтэй холбоотой зардлыг санхүүжүүлэх зорилгоор иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагуудаас өгсөн хандивыг нэмэлт санхүүжилтийн дансанд хүлээн авч, тайлагнасан байна.

Аудитаар илэрсэн зөрчлийг арилгуулахаар аймгийн Засаг даргад 3 зөвлөмж, аймгийн Татварын хэлтэст 3, Үндэсний аудитын газраар дамжуулан Сангийн яаманд 1 саналыг тус тус хүргүүлэн ажиллалаа.

Гүйцэтгэлийн аудитаар 73.6 сая төгрөгийн үр өгөөжийг тооцож, хүлээн зөвшөөрүүлээ.

سازمان بازاریابی دیجیتال

4

НИЙЦЛИЙН АУДИТ

4.2 “Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт”

Төсвийн шууд захирагч, ОНӨААТҮГ-уудын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитын гүйцэтгэлийн үе шатанд шилэн дансны үйл ажиллагаанд хяналт тавих ажлыг зохион байгууллаа. 2023 онд нийт 154,180.8 сая төгрөгийн 9100 мэдээллийг шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд ил тод байршуулахаас 16,624.1 сая төгрөгийн 1603 мэдээллийг мэдээлээгүй, 3,107.4 сая төгрөгийн 428 мэдээллийг хугацаа хоцроосон 39 байгууллагад зөрчлийг таслан зогсоох хугацаатай албан шаардлага, 1 байгууллагад хариуцлага тооцох албан шаардлага, 36 байгууллагад зөрчил арилгах зөвлөмж өгч ажилласан байна. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн шилэн дансны үйл ажиллагаанд хяналт тавих ажлыг зохион байгуулж, ФАС системд үр дүнг оруулсан. ТЕЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээлбэл зохих 10.2 тэр бум төгрөгийн 36 мэдээллийг бүрэн мэдээлсэн байна.

4.3 “Орон нутгийн хурлын нөхөн сонгуульд оролцох бие даагч, нам, эвслийн мөрийн хөтөлбөр, хандивын тайланд дүгнэлт гаргах”

Орон нутгийн хурлын нөхөн сонгуульд оролцох Адаацаг, Баянжаргалан, Өлзийт, Хулд сумын Монгол ардын, Ардчилсан намын мөрийн хөтөлбөр, хандивын тайланг төрийн аудитын байгууллагад ирүүлсэн. Бие даан нэр дэвшигчдийн хувьд 2023 оны 04 дүгээр сарын 25-ны өдрийн дотор Төрийн аудитын газарт хандивын тайланг ирүүлэх

ёстой ч нөхөн сонгуульд бие даан нэр дэвшигч нэр дэвшээгүй байна.

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2023 оны нөхөн сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр, түүнд орсон зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, “Алсын хараа-2050”, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн тухай дүгнэлт гаргав.

Мөн 2023 оны нөхөн сонгуулийн жилийн өмнөх тайлант жилийн хугацаанд хандив хүлээн аваагүй, хандивын орлого бүртгэгдэж тайлагнаагүй тул дүгнэлт гаргаагүй.

4.4 Орон нутгийн хурлын нөхөн сонгууль зохион байгуулах зардлын төлөвлөлт, гүйцэтгэлд аудит хийх

Орон нутгийн хурлын 2023 оны нөхөн сонгууль зохион байгуулсан Адаацаг, Баянжаргалан, Өлзийт, Хулд сумд болон аймгийн Сонгуулийн хорооны нөхөн сонгууль зохион байгуулсан зардлын гүйцэтгэлд хяналт хийж, зардлын тайланг баталгаажууллаа. Нөхөн сонгуулийг зохион байгуулахад Адаацаг сум 12,777.0 мянга, Баянжаргалан сум 11,452.0 мянга, Өлзийт сум 10,337.0 мянга, Хулд сум 11,312.0 мянга, аймгийн сонгуулийн хороо 20,155.0 мянган төгрөг нийт 66,033.0 мянган төгрөг зарцуулсан байна.

5

БУСАД АУДИТ, АРГА
ХЭМЖЭЭ, ҮҮРЭГ
ДААЛГАВРЫН ХЭРЭГЖИЛТ

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

5. БУСАД АУДИТ, АРГА ХЭМЖЭЭ, ҮҮРЭГ ДААЛГАВРЫН ХЭРЭГЖИЛТ

5.1 Үүрэг даалгаврын биелэлт

- 5.1.1 Эхний хагас жилийн байдлаар үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх 26 зорилтоос 18 зорилт арга хэмжээг 2 дугаар улиралд төлөвлөсөн хүрэх түвшинд 100 хувь хэрэгжүүлж, 1 арга хэмжээний хэрэгжилт 40 хувь, 7 арга хэмжээг хэрэгжүүлэх хугацаа болоогүй, үндсэн чиг үүргийн хэрэгжилт 69 хувь байна. Нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх 12 зорилтоос 11 зорилтыг эхний хагас жилийн төлөвлөсөн хүрэх түвшинд 100 хувь хэрэгжүүлж, 1 зорилтыг хэрэгжүүлэх хугацаа болоогүй, нийтлэг чиг үүргийн хэрэгжилт 100 хувь байна. Үйл ажиллагааны чанар, хүртээмжийг сайжруулах 10 зорилтыг эхний хагас жилийн төлөвлөсөн хүрэх түвшинд 100 хувь хэрэгжүүлсэн байна. Ингэснээр 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 80 хувьд хүргэсэн байна.
- 5.1.2 2023 оны эхний хагас жилд гаргасан аймагт хамааралтай 10, 2022 оноос үргэлжлэн хэрэгжиж буй 4, нийт 14 “А” тушаалын хэрэгжилтийг тайлагналаа.
- 5.1.3 Төрийн аудитын газрын 14 хоногийн товч тайланг 2-р улирлын байдлаар 13 удаа Захиргаа, хууль эрх зүйн газарт хүргүүлж, үйл ажиллагааг 14 хоногоор төлөвлөн, тайлагнасан. Ингэснээр гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх, удаашралтай байгаа арга хэмжээг эрчимжүүлэх ажлыг тухай зохион байгуулсан.
- 5.1.4 Удирдах ажилтны зөвлөгөөнөөс 7 үүрэг даалгавар өгсөн. 2023 оны эхний хагас жилийн байдлаар 2 үүргийг хэрэгжүүлэх хугацаа болоогүй, 5 үүргийн хэрэгжилтийг бүрэн тайлагнасан.
- 5.1.5 Төрийн аудитын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.4, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2021 оны А/104 дүгээр тушаалаар батлагдсан “Аудитын сэдэв сонгох ажиллагааны журам”-ын дагуу орон нутгийн иргэдийн амьдралд эерэг нөлөө үзүүлэх, олон нийтийн анхааралд байгаа үнэн зөв хариу хүссэн нийтийн ашиг сонирхлыг хөндсөн асуудалд судалгаа хийж, аудитын сэдвийн матриц хөтөлж, 2024 онд гүйцэтгэх аудитын сэдвийг иргэдээс Googleform ашиглан санал авсан. Аудитын сэдвийн матрицаар үнэлж, сэдвийн судалгаанд үндэслэн **"Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл олголттой холбоотой хууль, журмын хэрэгжилт"**-д нийцлийн аудит, **"Орон нутгийн өмчийн ашиглалт, хадгалалт, хамгаалалт, үр дүн"**-д гүйцэтгэлийн аудит хийхээр санал хүргүүлээ.

ᠮᠣᠩᠭᠡᠨ ᠲᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠨ

6 ДОТООД АЖИЛ

6. ДОТООД ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

6.1 ХҮНИЙ НӨӨЦ

Төрийн аудитын газар нь 2023 онд ажилтнуудын багаар ажиллах, дүн шинжилгээ хийх чадварыг нэмэгдүүлэх тал дээр анхаарал хандуулан ажиллахаар төлөвлөөд байна.

Тэргүүлэх аудитор “ТАБ-ын Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулж батлуулах, ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшнийг үнэлэх журам”-ын дагуу 10 ажилтны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг баталж, ажилтнуудын албан тушаалын тодорхойлолтод заасан чиг үүргийг бүрэн хэрэгжүүлэхэд хяналт тавьж ажиллаж байна.

2023 оны 1, 2 дугаар улирлын гүйцэтгэлийн тайланг үнэлгээний хуудсаар үнэлж, ажилтнуудад танилцуулав. Ажилтнуудын гүйцэтгэлийн тайлангийн үнэлгээнд үндэслэн, 5 албан хаагчийн зэрэг дэвийн нэмэгдлийг ахиулан олгох хүсэлт, 1 ажилтныг “Хөдөлмөрийн хүндэт” медальд тодорхойлон МУЕА-г санал хүргүүллээ. .

6.2 МЭРГЭЖЛИЙН ТАСРАЛТГҮЙ СУРГАЛТ

6.2.1 Байгууллагын дотоод сургалт

Төрийн аудитын байгууллагын 2023 оны зорилт, Төрийн аудитын газрын 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх чиглэлээр ажилтнуудын сургалтын хэрэгцээнд тулгуурлан “Сургалт, хөгжлийн төлөвлөгөө”-г баталлаа.

Байгууллагын дотоод сургалтын төлөвлөгөөнд ажилтнуудын ур чадварыг сайжруулах, аудитын ажлыг сайжруулахад чиглэсэн сургалтын сэдвүүдийг хамруулан боловсруулсан.

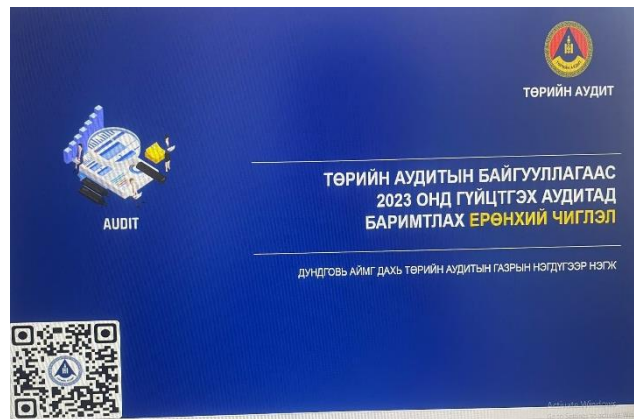
Эхний хагас жилийн байдлаар 7 сургалт зохион байгуулахаар төлөвлөснөөс 3 сургалтыг зохион байгуулсан. Үүнд:

1. 2023 онд гүйцэтгэх санхүүгийн аудитад баримтлах чиглэл арга зүй”

“Төрийн аудитын байгууллагаас 2022-2023 онд гүйцэтгэх санхүүгийн тайлангийн аудитад баримтлах ерөнхий чиглэл” –ийн хүрээнд санхүүгийн тайлангийн аудитын явцад учирч болох эрсдэл, түүнийг шийдвэрлэх арга замыг данс бүрээр тодорхойлж, байгууллагуудад гарч болох нийтлэг эрсдэлийн цахим санг салбар байгууллагаар гарган, хэлэлцүүлэг зохион байгуулан, санхүүгийн тайлангийн аудит хийх явцад ашигласан.

2. “Санхүүгийн тайлангийн аудитад анхаарах асуудлууд”

2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг шинэчлэгдсэн Fas.audit.mn системээр гүйцэтгэх болсон тул сургалтын явцад шалгагдагч байгууллагын аудитын төлөвлөлтийн үе шатыг шинэчлэгдсэн системээр гүйцэтгэх, мөн системийн шинэчлэлээс гадна шинээр томилогдсон

албан хаагчдад аудитын стандарт, арга зүйн талаар ойлголт өгсөн.

3. “Аудитын чанарын хяналтын журам”

Аудитын үе шатны чанарын хяналтын хуудсыг ахлах аудитор, аудитын менежер, тэргүүлэх аудитор тус бүр хөтлөх тул тухайн ажилтнууд ямар нотлох баримтад үндэслэн хяналтыг хийх, тайлбарыг хяналтын хуудсанд оруулах, нотлох баримтын загвар маягтыг бэлтгэх чадвар эзэмшсэн. Ингэснээр чанарын хяналтыг хэрэгжүүлэх ажилтан ямар нотлох баримтад үндэслэн үнэлгээг хийх талаар тодорхой ойлголт олж авсан.

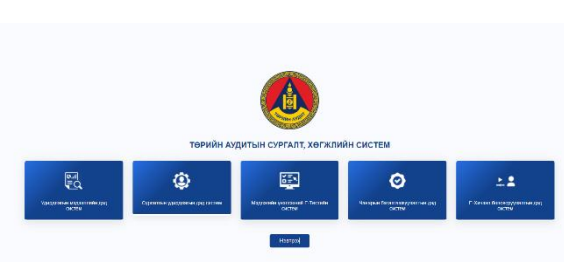
Эхний хагас жилд зохион байгуулсан сургалтууд нь ажил хөнгөвчлөх, сургалтын үр дүнд заасан агуулгыг бодит байдалд хэрэгжүүлэх боломжтой практик ач холбогдол бүхий сургалтууд болсон байна.

Эхний хагас жилд гүйцэтгэхээр төлөвлөсөн гүйцэтгэл нийцлийн аудиттай сургалтын хуваарь давхацсан тул эхний хагас жилд зохион байгуулаагүй 4 сургалтыг 3 дугаар улиралд шилжүүлэх зохицуулалтыг хийгээд байна.

Ажилтнуудын ур чадварыг нэмэгдүүлэх зорилгоор ажлын байранд нь сургах сургалтыг тогтмолжуулж, мэдлэг мэргэжлийг нь дээшлүүлэх, хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдахад нь байгууллагын зүгээс зохих дэмжлэг үзүүлж, нөхцөл бололцоог хангаж ажиллав. Ингэснээр ахлах аудитор Д.Ихбаяр, аудитор Ж.Угтахбаяр, Л.Уранбилэг нар ММНБИ-ээс зохион байгуулдаг эрх сунгах сургалтад, Тэргүүлэх аудитор Р.Мөнхтогтох “Аудиторын сургалт”-нд, 5 ажилтан “Мэргэшсэн нягтлан бодогчийн тасралтгүй боловсролын сургалт”-д тус тус хамрагдаж, өөрийн мэдлэг чадварыг дээшлүүлээ.

6.2.2 Үндэсний аудитын газраас зохион байгуулсан сургалт

ҮАГ-ын Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн газраас зохион байгуулсан 7 цахим сургалтад Төрийн аудитын газрын бүх ажилтнууд хамрагдлаа.

Азийн хөгжлийн банкны дэмжлэгтэй “Төрийн аудитын байгууллагын чадавхыг бэхжүүлэх” төслийн гурав дахь бүтээгдэхүүн болох “Монгол Улсын Үндэсний аудитын газрын сургалт, хөгжлийн хөтөлбөрийг боловсруулах” дэд төслийн хүрээнд боловсруулагдсан баримт бичгүүд, түүнийг хэрэгжүүлэх зөвлөмжүүдийг танилцуулах хэлэлцүүлэгт 1 ахлах аудитор, аудитын менежер, дарга, тэргүүлэх аудитор, нийт 3 хүн оролцсон. “Үр дүнд суурилсан төсвийн төлөвлөлт” сургалтад аудитын менежер, нягтлан бодогч аудитор нар оролцсон. Удирдах ажилтны сургалт, семинарт дарга тэргүүлэх аудитор, аудитын менежер нар оролцсон. Аудитын шийдвэрийн хэрэгжилт, үр нөлөөг тооцох бодлого, арга зүйн өнөөгийн байдлыг дүгнэх, тулгамдсан асуудлууд, тэдгээрийг боловсронгуй болгох саналуудыг нэгтгэн томъёолох зорилгоор “Аудитын шийдвэрийн

хэрэгжилт, үр нөлөөг тооцох бодлого, арга зүй" сэдэвт хэлэлцүүлэгт 2023.05.26-ны өдөр тэргүүлэх аудитор, менежер нар оролцсон.

6.3 ИРГЭД ОЛОН НИЙТТЭЙ ХАРИЛЦАХ ХАРИЛЦАА

6.3.1 “Төрийн аудитын үйл ажиллагаанд иргэдийн оролцоог хангах стратеги”-ын хүрээнд Дундговь аймаг дахь Төрийн аудитын газраас 2023 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулж, дарга, тэргүүлэх аудитораар батлуулсан. Төлөвлөгөөнд 8 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, 2023 оны эхний хагас жилийн байдлаар 3 арга хэмжээний хэрэгжилтийг тайлагнаж, төлөвлөгөөний хэрэгжилт 37.5 хувьтай байна.

Тэргүүлэх аудиторын тушаалаар баталгаажсан аудитын тайлангуудыг audit.mn, Дундговь аймаг дахь Төрийн аудитын газрын facebook хуудсанд тус тус байршуулж, аудитын дүн, анхаарах асуудлыг аймгийн “Дундговийн амьдрал” сонинд нийтлүүлж хэвшээд байна. 2023 оны 2 дугаар улиралд 1 мэдээллийг сонинд нийтлүүлээд байна.

ДУНДГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Байгууллагын цахим хуудсанд 2023 оны 02 дугаар улирлын байдлаар төрийн аудитын байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой 13 мэдээллийг байршуулж, Дундговь аймаг дахь Төрийн аудитын газар facebook хуудсаар дамжуулан олон нийтэд хүргэсэн байна. Төрийн аудитын байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой "Үндэсний аудитын газар"

facebook хуудас болон audit.mn цахим хуудсанд байршуулсан мэдээллийг орон нутагт түгээх ажлыг байгууллагын facebook хуудсаар дамжуулан зохион байгуулж байна.

Байгууллагын цахим хуудсанд хандах хандалтын тоог нэмэгдүүлэх, орчин үеийн мэдээлэл хүргэх чиг хандлагыг судлан, мэдээллийг хурдан бөгөөд ойлгомжтой байдлаар олон нийтэд хүргэх зорилгоор инфографик бэлтгэж, байгууллагын мэдээллийн самбар болон facebook хуудсанд байршуулав.

6.3.2 Санхүүгийн тайлангийн аудитын 120 хураангуй тайлан, нөхөн сонгуульд оролцох намуудын 7 дүгнэлтийг "Open.audit.mn" цахим сайтад байршуулан олон нийтэд мэдээлсэн. Мэдээллийн ил тод байдал, мэдээлэл түгээх чиглэлээр зохион байгуулсан ажлын үр дүнд Төрийн аудитын байгууллагын үйл ажиллагааны болон гүйцэтгэсэн аудитын талаар олон нийт

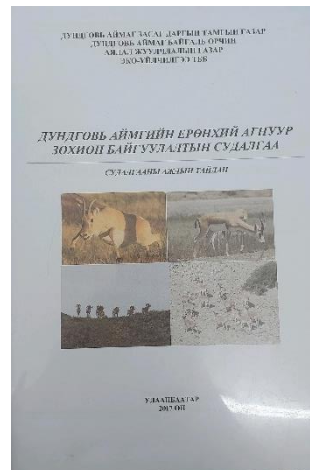
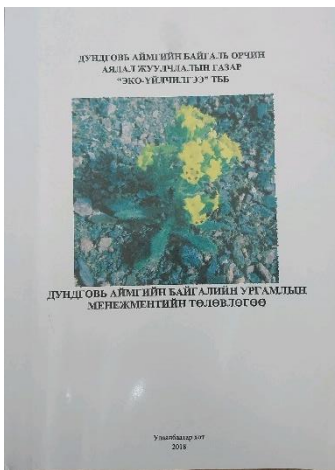
мэдээлэлтэй болж, байгууллагын Facebook хуудасны хандалтын тоо 2023 оны эхний хагас жилийн байдлаар 47213-д хүрсэн байна.

6.5 ХАРИЛЦАГЧ ТАЛУУДАЙ ХАРИЛЦАХ ХАРИЛЦАА

“Төрийн аудитын байгууллагын 2019-2023 онд хэрэгжүүлэх харилцагч талуудын оролцооны стратеги”-ийг 2023 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулж, дарга, тэргүүлэх аудиторар батлуулсан. Төлөвлөгөөнд 7 төрлийн харилцагч талуудтай харилцах харилцааг сайжруулах зорилтын хүрээнд 15 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн. 2023 оны эхний хагас жилийн байдлаар 6 арга хэмжээний хэрэгжилтийг тайлагнаж, төлөвлөгөөний хэрэгжилт 40 хувьтай байна.

Тайлант онд харилцагч талуудын үр ашигтай хамтын ажиллагааг дэмжих, аудитын чанар, нийгэмд үзүүлэх үр өгөөжийг дээшлүүлэх чиглэлээр дараах ажлыг зохион байгууллаа. Үүнд:

6.5.1 2023 оны эхний хагас жилд гүйцэтгэсэн" Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн хэрэгжилт"-д хийсэн нийцлийн аудитын явцад Дундговь аймгийн ЗДТГ, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар, Эко-үйлчилгээ ТББ-ын хамтарсан "Дундговь аймгийн ерөнхий агнуур зохион байгуулалтын судалгаа", "Дундговь аймгийн байгалийн ургамлын менежментийн төлөвлөгөө",

Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын захиргааны гаргасан "2020 оны мэдээллээр Дундговь аймгийн нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд газрын доорх усны хайгуул судалгаа", Эрүүл мэндийн яам, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Монголын хөдөлмөрийн эрүүл ахуйчдын үндэсний холбооноос хамтарч хийсэн "Хөдөө орон нутгийн хүн амын ус хангамжийн эх үүсвэрийн чанар аюулгүй байдлын судалгаа" зэрэг судалгааны тайлан мэдээллийг ашигласан. Аудитын сэдвийн хүрээнд холбогдох мэргэжлийн байгууллагын хийсэн судалгааны тайлан, үр дүнтэй танилцаж, аудитад ашиглаж хэвшиж байна.

6.5.2 Дундговь аймаг дахь Төрийн аудитын газраас Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяаны байгууллагуудын нягтлан бодогч, сумдын санхүүгийн албаны дарга нарт 2022 оны төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, аудитаар илэрсэн нийтлэг зөрчил, түүний шалтгаан, цаашид анхаарах асуудлаар сургалт зохион байгууллаа.

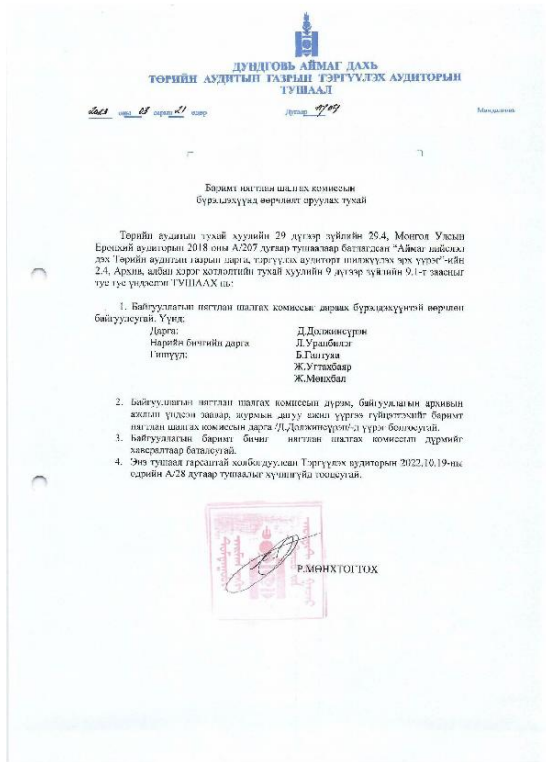

6.8 АРХИВ, АЛБАН ХЭРЭГ ХӨТЛӨЛТ

Төрийн аудитын газар нь байгууллагын албан хэрэг хөтлөлтийн үйл ажиллагааг хууль тогтоомж, зааварт нийцүүлэн ажиллаж байна.

1. Албан хэрэг хөтлөлтийн үйл ажиллагааны хүрээнд:

Тэргүүлэх аудиторын 2023 оны 03 дугаар сарын 21-ны өдрийн А/04 тоот тушаалаар БНШК-ын бүрэлдэхүүнийг шинэчлэн баталж, байгууллагын хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтыг 2023 оны 03 дугаар сарын 21-ны өдрийн БНШК-ын хурлаар шинэчлэн баталсан байна.

Төрийн аудитын газарт 2023 оны 06 дугаар сарын 26-ны өдрийн байдлаар нийт 223 албан бичиг ирж, харилцагч байгууллагад 88 албан бичгийг хүргүүлэн, 21 тушаалыг баталгаажуулав.

Аудитаар шалгагдагч байгууллагуудад тогтоосон 84 төлбөрийн акт, зөрчил арилгах 195 албан шаардлагыг хэвлэж, дугаарлаж хүргүүлсэн. Санхүүгийн тайлангийн аудитын үеэр 145 аудитын дүгнэлт буюу гэрчилгээг хэвлэсэн байна.

Аудиторуудын боловсруулсан төлбөрийн акт, албан шаардлага, зохион байгуулалт, мэдээлэл лавлагааны баримт бичгийн

боловсруулалтад аудитын менежер, тэргүүлэх аудитор нар үе шатны хяналт тавьж, архивд баримт бичиг хүлээлгэн өгөхөд архив хариуцсан ажилтан баримт бичгийн бүрдүүлэлт, архив, бичиг хэргийн стандартын хэрэгжилтийг хянан авч, заавар зөвлөгөө өгч ажиллаж байна.

2. Байгууллагын архивын үйл ажиллагааны хүрээнд:

Архивын хууль тогтоомжийн дагуу баримт хадгаламжийн нэгжийг ажилтнуудаас хүлээн авч, архивлах ажлыг хэрэгжүүлдэг. Нийт ажилтнуудыг “Монгол Улсын баримт, бичгийн стандарт MNS 5140-1-3:2021” сэдэвт сургалтад хамруулсан.

2022 оны хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтыг боловсруулан Баримт нягтлан шалгах комиссын хурлаар хэлэлцэн, тэргүүлэх аудитораар баталгаажуулав.

Аймгийн төрийн архивын мэргэжилтнээс заавар, зөвлөгөө авч архивын 2012-2022 оны баримтыг эмхлэн цэгцэлж, хадгаламжийн нэгж бүрдүүлсэн байдалд хяналт хийн, архивын баримтын бүрдэл дутуу /баталгааны хуудас, товьёг, дугаарлалт, нүүр/

169 ботийг цэгцлэн стандартын дагуу болгож, баримт бүрдлийг хангуулсан. 2023 оны 6

сарын байдлаар хөтлөгдөж буй албан хэргийг “ХХИ”-ийн дагуу ангилан төрөлжүүлж 2022 оны санхүүгийн аудитын нийт 143 хадгаламжийн нэгж хүлээн авч хамгаалалтын хайрцагт хийж хаягжуулан архивлаж, баримтыг цаасан суурьтайгаар ажилчдаас хүлээн авсан.

Байгууллагын архивд хадгалагдаж байгаа баримт бичгүүдэд үзлэг хийн гэмтэлтэй баримтыг илрүүлэн аймгийн архивын ахлах мэргэжилтний зөвлөмжийн дагуу сэлбэн засварлаж сэргээн шинэчилж 2012-2022 оны нийт 971 боть баримтыг хайрцаглаж аймгийн архивд хүлээлгэн өгөхөд бэлэн болгосон.

Мөн архивын өрөөнд засвар хийж, архивын тоног төхөөрөмжийг сайжруулж, аймгийн Засаг даргын Тамгын газарт хүсэлт өгсний дагуу 3 ширхэг архивын баримт хадгалах нягтруулсан шүүгээг шийдвэрлүүлэн архивын өрөөг тохижуулаад байна.

3. Өргөдөл, гомдол, түүний шийдвэрлэлт

Төрийн аудитын газарт 2023 оны эхний хагас жилд 1 өргөдөл бүртгэгдсэнээс өргөдлийн хариуг хугацаанд нь хүргүүлсэн. Өргөдөл гомдол ирүүлсэн иргэн, өргөдлийн агуулга, өргөдөл ирүүлсэн хугацаа, хариу хүргүүлсэн хугацаа, хариу хүргүүлсэн хэлбэр зэрэг мэдээллийг агуулсан бүртгэлийг хөтөлж, өргөдөл, гомдлын бүртгэл, тайланг баримтжуулан ABLE системд бүртгэсэн.

ᠮᠠᠨᠤᠯᠤᠰᠤ ᠲᠤᠨᠢᠯᠠᠭᠨᠠᠯ
ᠲᠦᠰᠪᠢᠶᠢᠨ ᠭᠦᠢᠴᠡᠲᠭᠡᠯ

7

САНХҮҮГИЙН
ТАЙЛАГНАЛ,
ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

7. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАГНАЛ, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

7.1 САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

7.1.1 2022 оны санхүүгийн тайланг УСНББОУС-д нийцүүлэн гаргаж “Мишээл Од” аудитын компанид 2023 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдөр буюу Төсвийн тухай хуульд заасан хугацаанд хүргүүлсэн. “Мишээл Од” аудитын компани аудитыг гүйцэтгэж, 40.1 сая төгрөгийн алдааг аудитын явцад залруулж, 3.2 сая төгрөгийн зөрчлийг арилгах зөвлөмж хүргүүлэн, “Өөрчлөлтгүй санал дүгнэлт” гаргасан байна. /Хавсралт №1/

Зардлын төрөл	Батлагдсан төсөв	Гүйцэтгэл	Үлдэгдэл
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	199,981.0	183,247.5	16,733.5
Ажил олгогчоос төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэл	28,872.4	23,078.7	5,793.7
Хангамж, бараа материалын зардал	6,405.3	2,253.1	4,152.2
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	10,483.3	9,998.7	484.6
Томилголт, зочны зардал	3,601.3	1,258.0	2,343.3
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний зардал	1,183.6	377.8	805.9
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	409.0		409.0
Нэг удаагийн тэтгэмж,шагнал,урамшуулал	200.0	200.0	-
Нийт дүн	251,135.9	220,413.7	30,722.2

7.1.2 2023 оны эхний хагас жилд 251,135.9 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 06 дугаар сарын 30-ний өдрийн байдлаар 251,135.9 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч эдийн засгийн ангиллын дагуу 220,413.7 мянган төгрөгийг зарцуулан 30,722.2 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна. Албан хэрэгцээнд 9,288.7 мянган төгрөгийн тавилга, эд хогшил авч

тохижилт хийсэн байна.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд шалгагдагч 17 байгууллагын 12,598.0 мянган төгрөгийн орлогыг төвлөрүүлэхээс 11,194.0 мянган төгрөгийг төвлөрүүлсэн. Мөн “Си Пи Ти Эй Аудит” ХХК, “Азуре Хүлүг-Аудит” ХХК-иудтай гэрээ байгуулан 58 байгууллагын 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд аудит хийлгэж 35,300.0 мянган төгрөгийн аудитын төлбөрийг төсөвт байгууллагаас нэмэлт санхүүжилтийн дансанд татан төвлөрүүлж, харилцагч ХАК-д төлбөрийг 100 хувь барагдуулсан.

7.1.3 Төрийн аудитын газрын 2024 оны төсвийн төслийг тооцоо судалгаанд үндэслэн төлөвлөж, УАГ-ын Захиргаа, хууль эрх зүйн газарт хүргүүлсэн. Төсвийн төсөлд урсгал зардлыг өмнөх оноос нэмэгдүүлэн 577,968.0 мянган төгрөг байхаар санал хүргүүлсэн нь тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн тэтгэмж 52,020.0 мянга, эд хогшил, урсгал засварын зардалд 27,550.0 мянган төгрөгийг тус тус төлөвлөсөнтэй холбоотой байна.

7.2 ШИЛЭН ДАНСНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

Төрлийн ангилал	Хүний нөөц, хөрөнгийн мэдээлэл											
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
1. Дотоодын хөрөнгийн мэдээлэл												
2. Төрийн өмчийн хөрөнгийн мэдээлэл												
3. Төрийн өмчийн хөрөнгийн мэдээлэл												
4. Өмчөө хэрэглэх зориулалтын хөрөнгийн мэдээлэл												
5. Зардалын төлбөрийн хөрөнгийн мэдээлэл												
6. Дотоодын хөрөнгийн мэдээлэл												
7. Өмчөө хэрэглэх зориулалтын хөрөнгийн мэдээлэл												
8. Зардалын төлбөрийн хөрөнгийн мэдээлэл												
9. Өмчөө хэрэглэх зориулалтын хөрөнгийн мэдээлэл												

Төрийн аудитын газар Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. 2023 оны эхний хагас жилийн батлагдсан төсвийг цаг хугацаанд нь цахимаар болон самбараар мэдээлсэн. Сар бүр, тухай бүр мэдээлэх мэдээлэл, 5 сая төгрөгөөс дээш худалдан авалтын гүйлгээ гараагүй, 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого зарлагын 251,135.9

авалтын гүйлгээ гараагүй, 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого зарлагын 251,135.9

мянган төгрөгийн санхүүжилтийг бүрэн мэдээлсэн. Өмч хөрөнгө, өр авлага үүсгэсэн, мөнгө зарцуулсан аливаа шийдвэр гаргаагүй гэж мэдээлсэн.

7.3 ХӨРӨНГИЙН ХАДГАЛАЛТ, ХАМГААЛАЛТ

7.3.1 Тэргүүлэх аудиторын 2023 оны 06 сарын 09-ний өдрийн А/12 дугаар тушаалаар Төрийн аудитын газрын 2023 оны эхний хагас жилийн хөрөнгийн тооллого хийх комиссыг томилжээ. Байгууллагын эхний хагас жилийн тооллогыг хийж, эд хөрөнгийн бүртгэлийг санхүүгийн программын бүртгэл болон албан хаагч бүрийн ашиглалтын карт, бүртгэлтэй тулган, нэр төрөл ангиллын дагуу болгон цэгцэлж, тулгасан.

Эд хөрөнгийн тооллогоор 57 нэр төрлийн 147.6 сая төгрөгийн эргэлтийн бус хөрөнгө, 68 нэр төрлийн 14.9 сая төгрөгийн эргэлтийн хөрөнгө тоологдож, хагарч, эвдэрсэн, ашиглах боломжгүй болсон 10 нэр төрлийн 1.3 сая төгрөгийн эргэлтийн хөрөнгийг Тэргүүлэх аудиторын тушаалаар актлуулахаар, 11 нэр төрлийн 11.8 сая төгрөгийн эргэлтийн бус хөрөнгийг акталж данснаас хасах саналыг Өмч хамгаалах зөвлөлд оруулахаар бэлтгэж, баримтыг хүлээлгэн өглөө.

7.3.2 Өмч хамгаалах зөвлөлийн 2023 оны төлөвлөгөөг 2023.04.05-ны өдөр дарга, тэргүүлэх аудитораар батлуулан, 11 арга хэмжээг 2, 3, 4 дүгээр улиралд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, эхний хагас жилийн байдлаар төлөвлөсөн 11 арга хэмжээг бүрэн хэрэгжүүлсэн байна.

Байгууллагын жолоочтой бүрэн хариуцлагын гэрээг байгуулж, баталгаажуулсан. Тооллогын комиссоос ирүүлсэн актлах хөрөнгийг нүд үзэн шалгаж, актлах дүгнэлтийг бэлтгэлээ.

8 ДҮГНЭЛТ, САНАЛ

Байгууллагын 2023 оны үйл ажиллагаагаа төрийн аудитын байгууллагын стратеги, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2023 онд дэвшүүлсэн “ᠠᠳᠢᠲᠤᠨ ᠰᠢᠶᠢᠳᠦ᠋ᠷᠢᠶᠢᠨ ᠬᠡᠷᠢᠭᠢᠵᠢᠯᠲ, ᠲᠦᠭᠦᠨᠢᠶ ᠦ᠋ᠷ ᠨᠡᠯᠡᠭ, ᠢᠯ ᠲᠣᠳ, ᠬᠠᠷᠢᠴᠢᠯᠠᠭᠠᠲᠠᠶ ᠪᠠᠶᠢᠳᠢᠯᠢᠭ ᠰᠠᠶᠢᠵᠢᠷᠠᠭᠤᠯᠠᠬ” зорилтод чиглүүлэн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг боловсруулж, үр дүнг тооцон ажиллаа.

Зорилтыг хэрэгжүүлэх дэд төлөвлөгөөний дагуу өмнөх онуудад гүйцэтгэсэн гүйцэтгэлийн аудитын тайлагналын дараах үе шатны ажлыг хэрэгжүүлж, уулзалт хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, үр дүнг нэгтгэн тайлагналаа. Цаашид жил бүр өмнөх онд гүйцэтгэсэн аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтийг давтан хянах нь аудитын үр дүнг илүү бодитой тооцох боломжтой болохоор байна.

“Төрийн аудитын байгууллагаас 2022-2023 онд гүйцэтгэх санхүүгийн тайлангийн аудитад баримтлах ерөнхий чиглэл” –ийн хүрээнд чиглэлийг аймгийн онцлогт тохируулан боловсруулж, тэргүүлэх аудитораар батлуулав. Санхүүгийн тайлангийн аудитын явцад учирч болох эрсдэл, түүнийг шийдвэрлэх арга замыг данс бүрээр тодорхойлж, байгууллагуудад гарч болох нийтлэг эрсдэлийн цахим санг салбар байгууллагаар гарган аудитдаа ашигласан.

Гүйцэтгэлийн аудитын сэдвийн хүрээнд мэргэжлийн байгууллагаас хийсэн судалгааны тайланг үндэслэн дүгнэлт гаргасан нь гүйцэтгэлийн аудитын чанарыг ахиулсан ажил болов.

2023 онд ажилтнуудын хувийн хөгжил болон багаар ажиллах, дүн шинжилгээ хийх ур чадварыг нэмэгдүүлэх тал дээр анхаарал хандуулан аудитын чанарыг сайжруулахаар зорьсон. Энэ ажлын хүрээнд ажилтнуудын хэрэгцээ шаардлагад тулгуурлан Сургалт, хөгжлийн төлөвлөгөөг боловсруулан хэрэгжүүллээ.

Мөн төрийн аудитын байгууллагын үйл ажиллагааг олон нийтэд түгээх ажлыг тал бүрээр санаачлан хэрэгжүүлж ажилласны үр дүнд байгууллагын цахим хуудасны хандалтын тоо 47213 хүрсэн байна.

БАЙГУУЛЛАГЫН 2022 ОНЫ АУДИТЫН ДҮГНЭЛТ

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

МИШЭЭЛ-ОД АУДИТ ХХК

Нягтлан бодох бүртгэл- Аудит, Баталгаажуулалт,
Аутсорсингийн үйлчилгээ, Бизнесийн зөвлөгөө өгөх

2023.03.24 № 23/ҮАГ-10

ДУНДГОВЬ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН
АУДИТЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Р.МӨНХТОГТОХ ТАНАА

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.1, 32.2, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Сүхбаатар дахь Төрийн аудитын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дундговь аймаг дахь Төрийн аудитын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторовын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд нэмэлт төсвийн дансанд төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон 11,076.0 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Дундговь аймаг дахь Төрийн аудитын газрын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тайлант онд 2 хөтөлбөрийн 38 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр тусгаж, 89.8 хувийн биелэлттэй гэж дүгнэсэн байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

МОА-2023/ҮАГ-10/СТА-ТШЗ

3

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

МИШЭЭЛ-ОД АУДИТ ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Т.ОДОНЧИМЭГ

Хаяг: Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 2 хороо, 2 хороолол Энхтайвны өргөн чөлөө Эрхи центер 703 тоот
Веб хуудас: www.misheelodaudit.mn, И-мэйл: info@misheelodaudit.mn Утас: +976 70169029; 99069029; 99065204;

Монгол Улс, Дундговь аймаг 48090, Сайнцагаан сум, Нарлаг
баг, Нутгийн удирдлагын ордон Утас/Факс: 70-59-24-39
E-mail: dundgovi@audit.gov.mn ӨН